

Ο Κολοκοτρώνης ως παιδαγωγός του Γένους

Γράφει ο **Δημήτρης Νατσιός** (Δάσκαλος - Κιλκίς)

*«Κολοκοτρώνης πέθανε στο γάμο του Κολίνου
το θάνατό γνώρισε, που 'θελε ν' αποθάνη
και του Γενναίου μίλησε, και του Κολίνου λέγει:
Πού είσαι, Γενναίε στρατηγέ, Κολίνο σπουδασμένε!
Ελάτε, πάρτε την ευχή, με τριγυρίζει ο Χάρος.
Σώπα, πατέρα, μην το λες, μη λες πως θα πεθάνης
κι έχουμ' οχτρούς και χαίρονται και φίλους και λυπάνται.
Ελάτε, πάρτε την ευχή, και να 'στε μονοιασμένοι»*

«Άπαντα Κολοκοτρωναίων, τόμ. Α' σελ. 74, εκδ. ΙΔΕΒ»

Θεόδωρος Κολοκοτρώνης

Στις Πέμπτη 4 Φεβρουαρίου του 1843, κλείνει τα μάτια του στην Αθήνα, το ζωντανό Εικοσιένα, ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Έλληνας ήρωας με την σημαντικότερη θέση στο εικονοστάσι του Γένους. Το να θέλεις να πλέξεις «τον επιτάφιον στέφανον αυτού ανάγκη να περιλάβης τον μέγαν Ελληνικόν Αγώνα», όπως αναφώνησε ο Σούτσος κατά το ξόδι του.

Θα συλλέξουμε, στο παρόν κείμενο, όσο σπουδαία και τιμαλφή είπε ο Γέρος του Μοριά για την Παιδεία και τα παιδιά. Θα σκύψουμε κάτω, όχι από την πένα, αυτήν δεν την κάτεχε, αλλά από το απροσκύνητο σπαθί του.

*«Κάλλιο για την πατρίδα
κανένας να χαθεί
ή να κρεμάσει φούντα
για ξένον στο σπαθί»*, έλεγε ο Ρήγας και σημειώνει ο Κολοκοτρώνης στα απομνημονεύματά του, διά

χειρός Τερτσέτη.

«Εφύλαξα πίστην εις την παραγγελίαν του Ρήγα. Και ο Θεός με αξίωσε και κρέμασα φούντα εις το Γένος μου ως στρατιώτης του. Χρυσή φούντα δεν εστόλισε ποτέ το σπαθί μου, όταν έπαιρνα δούλευσιν εις ξένα κράτη».

Από τον εξάισιο λόγο του Κολοκοτρώνη στην Πνύκα, το 1838, ενώπιον όλης της τότε Αθήνας, θα ερανιστούμε τις περισσότερες σκέψεις του. Ξεκινώ από τον επίλογο όπου διαβάζω τούτα τα λόγια: «Εγώ, παιδιά μου, κατά κακή μου τύχη εξ αιτίας των περιστάσεων έμεινα αγράμματος, και διά τούτο σας ζητώ συγχώρησι, διότι δεν ομιλώ καθώς οι δάσκαλοί σας». Τι μεγαλειώδες μάθημα, ελεγκτικό πολλές φορές για μας τους δασκάλους! Τα παιδιά τα διδάσκεις με ταπεινώση και όχι ταπεινώνοντάς τα. Πόσες φορές μπαίνουμε στην τάξη, παραφουσκωμένοι από έπαρση και αλαζονεία, εξουθενώνοντας τους μαθητές μας, γιατί αδυνατούν να παρακολουθήσουν τις υψηλόφρονες φλυαρίες μας. Και όμως «η γνώσις φυσιοί, η δε αγάπη οικοδομεί» κατά τον απ. Παύλο. Και χωρίς να το γνωρίζει ο ανυπερήφανος ήρωας επαναλαμβάνει λόγια του αγίου Κοσμά του Αιτωλού, γιατί τα λιοντάρια του Εικοσιένα ήταν πνευματικοπαίδια του.

Το τρομερό καριοφίλι ευλογήθηκε από το πετραχήλι, γι' αυτό η Επανάσταση του '21, ήταν αγιασμένη, όπως γράφει ο Κόντογλου.

Έλεγε ο άγιος όταν έστηνε τον σταυρό του σ' έναν τόπο: «Και όχι μόνον δεν είμαι άξιος να σας διδάξω, αλλά μήτε τα ποδάρια σας να φιλήσω. Διότι ο καθένας από λόγου σας είναι τιμιώτερος απ' όλον τον κόσμον». (επ. Αυγουστίνου Καντιώτη, «Κοσμάς ο Αιτωλός», σελ. 101).

«Εις εσάς μένει να ισάσετε και να στολίσετε τον τόπο, όπου ημείς ελευθερώσαμεν, και, διά να γίνη τούτο, πρέπει να έχετε ως θεμέλια της πολιτείας την ομόνοια, την θρησκεία και την φρόνιμον ελευθερία». Ποια είναι τα θεμέλια της πολιτείας, πώς ισάζετε και στολίζετε; Με τα μεγάλα έργα, τις πανάκριβες επαύλεις και τις τενεκεδοκρόταλες δόξεις και λόξεις; Όχι, με την ομόνοια, γιατί ακόμη και σήμερα δεν επουλώθηκαν και είναι «θυμωμένες» οι πληγές των εμφυλίων.

Βλέποντας ο Κολοκοτρώνης το μεγάλο κακό που γινόταν από την «δολερή διχόνοια», το 1824 – αφού σκοτώθηκε ο σπουδαίος γιός του Πάνος-παραδόθηκε και τον «έκλεισαν» στην Ύδρα. Ήρθε ο Ιμπραΐμ και τον αναζήτησαν. Στο Ανάπλι που επέστρεψε είπε: «Πριν έβγω στο Ανάπλι έριξα στη θάλασσα τα πικρά τα περασμένα, κάνετε κι εσείς το ίδιο! Στο δρόμο που περνούσαμε να 'ρθουμε στην εκκλησιά, είδα να σκάβουν κάτι άνθρωποι. Ρώτησα και μου 'πανε πως για να βρούνε κρυμμένο θησαυρό. Εκεί, στο λάκκο μέσα, ρίχτε κι εσείς τα μίση τα δικά σας. Έτσι θα βρεθεί κι ο χαμένος θησαυρός!».

Η θρησκεία, η πίστη των πατέρων ημών, η αγία μας Ορθοδοξία, είναι λιθάρι ριζιμίου του Γένους διότι «όταν επιάσαμε τα άρματα, είπαμε πρώτα υπέρ Πίστεως και έπειτα υπέρ Πατρίδος», όπως κανοναρχεί τους νέους λίγο ενωρίτερα. Αν ο τωρινός πρωθυπουργός της Ελλάδας, διάβαζε στα εφηβικά του χρόνια τον Κολοκοτρώνη ή τον Μακρυγιάννη και όχι τις μαρξιστικές τιποτολογίες και... οζωδιές, θα είχε άλλη γνώμη για την Εκκλησία και την πίστη μας. Αλλά «τις εκ των αρχόντων (σσ. των τελευταίων δεκαετιών) επίστευσε» ποτέ στο Χριστό; Την πατρίδα μας την απελευθέρωσαν ήρωες, Χριστιανοί Ορθόδοξοι. Όταν του Κολοκοτρώνη του διάβασαν την απόφαση θανάτου στο δικαστήριο της ντροπής των Βαυαρών, είπε: «Μνήσθητί μου, Κύριε, όταν έλθεις εν τη βασιλεία σου». Το είπε με φωνή άτρεμη και έκαμε το σταυρό του.

Στη μάχη του Σαραβαλίου, το 1821, ο Ανδ. Ζαΐμης είχε καταφύγει στη μονή Ομπλού. Ο Κολοκοτρώνης τον ονειδίζε με τις λέξεις: «κυρ Ανδρέα, κυρ Ζαΐμη, τοις ελάφοις όρη τα υψηλά και πέτρα τοις λαγωοίς καταφυγή». Αγράμματος μεν, αλλά γνώριζε το Ψαλτήρι, γιατί λειτουργούνταν συχνά και όρθρου βαθέος και όχι δύο λεπτά πριν από την απόλυση, όπως οι σημερινές ποικιλώνυμες

ασημαντότητες.

Μιλά ο Γέρος του Μοριά για την «φρόνιμον ελευθερίαν», γιατί υπάρχει και η άφρων, η ασυδοσία, η ατιμωρησία.

Πολύτιμες, μεταξένιες και οι παρακάτω παραινέσεις του γερο-Κολοκοτρώνη, η άγρυπνη συνείδηση του Γένους. Ούτε Ευρωπαίους παιδαγωγούς διάβασε ούτε γνώση των σύγχρονων του «ρευμάτων» είχε. Γνώριζε όμως την ελληνορθόδοξη παράδοση και βίωνε τα καθαρά ήθη του Γένους, την ηθική του Ευαγγελίου που ζούσε από μικρός. Ο λόγος του μας θυμίζει τους δικαίους στρατηγούς της Παλαιάς Διαθήκης, που ήσαν στην υπηρεσία του λαού του Θεού.

Διαβάζω και αγαλιώ: «Παιδιά μου να μην έχετε πολυτέλεια, να μην πηγαίνετε εις τους καφενέδες και τα μπιλιάρδα. Να δοθήτε εις τας σπουδάς σας, και καλλίτερα να κοπιάσετε ολίγον δύο και τρεις χρόνους και να ζήσετε ελεύθεροι εις το επίλοιπο της ζωής σας, παρά να περάσετε τέσσαρους πέντε χρόνους τη νεότητά σας και να μείνετε αγράμματοι. Να σκλαβωθήτε εις τα γράμματά σας. Να ακούετε τα συμβουλάς των διδασκάλων και γεροντοτέρων, και, κατά την παροιμία, μύρια ήξευρε και χίλια μάθανε. Η προκοπή σας και η μάθησή σας να μην γίνη σκεπάρνι μόνο διά το άτομό σας, αλλά να κυττάξη το καλό της Κοινότητος, και μέσα εις το καλό αυτό ευρίσκεται και το δικό σας». Η μόνη σκλαβιά που μας αρμόζει, λέει ο Κολοκοτρώνης, είναι στα γράμματα. Σε ποιό όμως γράμματα; «Στα γράμματα που διαβάζουνε/οι αγράμματοι κι αγιάζουνε» (Ελύτης), τα γράμματα των Πατέρων, των αγίων, των μεγάλων φιλοσόφων της αρχαιότητας, τους οποίους ζωγράφιζε η Εκκλησία στους νάρθηκες.

Να κλείσω μ' αυτό που εντόπισα στις υποσημειώσεις της «Διηγήσεως Συμβάντων» του Τερτσέτη. Ένας Ιταλός περιηγητής ονόματι Πέκιο, συναντά τον φυλακισμένο στην Ύδρα, στο μοναστήρι του προφήτη Ηλία, Κολοκοτρώνη. Η συζήτηση έφτασε στις νίκες του Μπραΐμη. Του λέει ο στρατηγός: «Ήξεύρεις τι έφερε την νίκη των Αιγυπτίων; Η ενότης της πολεμικής δυνάμεως, ενώ οι Έλληνες αφανίζονται από την μαγίαν του να θέλουν να καπιτανεύουν, χωρίς την απαιτούμενην εμπειρίαν». Θα φθάναμε σε κρίσεις, αν «καπιτάνευαν» έμπειροι και όχι μνημονιακοί λακέδες και πειθήνια ενεργούμενα του Βερολίνου;

03.02.2015

Πηγή: www.antibaro.gr/